

גידול חתולים בהלכה

נפתלי אלסטר

כיתה ט'

תאור העניין בכללותו

גידול בעלי חיים הוא עניין השנוי במחלוקת. ברור שאסור לגדל בעלי חיים שעושים נזק לאדם או לרכוש שבהם יש איסור מפורש לגדל אותם. לגבי גידול חיה טמאה צריך אחד משני תנאים:

1. החיה אינה מזיקה לבני אדם או לרכוש.

2. יש צורך מסוים בחיה.

לגבי ההיזק שהחתול יכול לעשות נדבר בהמשך.

לא כל כך ברור שהנאה מחיית מחמד נחשבת צורך. במאמרו הדין בגידול חיות מחמד טמאות (תחומין כז') הרב אלחנן פרינץ כותב:

"מהמדרש (קהלת רבה ו, יא) עולה שצורך הנאה בלבד אינו נחשב לצורך, ואין בו כדי להתיר גידול חיה טמאה שכן נדרש שם על הפסוק "כי יש דברים הרבה מרבים הבל": "מגדלי קופים וחתולים, וחולדות הסנאים ואדני השדה וכלב הים - מאי אית להון הנייה מנהון?! והוסיף בעל ספר חסידים (סי' תתרלח): "כי יש דברים הרבה מרבים הבל - זה המגדלים עופות לנוי ולקילוס; ומה שמוציא עליהם, היה לו לתת לעניים." אך אפשר שהביקורת על מגדלי חיות מחמד אלו באה משום שהמגדלם טורח ודואג למזנותיהם על חשבון דאגתו לזולת ולעניים. אבל אילו היה מגדלם כלאחר יד - שרי."

הרב פרינץ מסכם: מותר לאדם לגדל בהמה טמאה (במקרה שלנו חתול) בתנאי ש:

• החיה לא מזיקה.

• יש צורך או הנאה בגידול החיה.

- הכסף שגידול דורש לא ימנע ממנו להכניס אורחים ועניים.
- המטפל לא גורם צער לחיה.
- ועוד הלכות נוספות (שבת, זהירות מפני חיידקים וכו')
- ולכן יש המחמירים ואוסרים לגדל חתול ויש המקילים ומתירים.

טעמי ההלכה

לגבי עניין גידול חתולים ספציפית, הגמרא מציינת סיבות לאסור וסיבות להתיר. סיבות לאסור: חתולים יכולים לעשות נזק לדוגמה: לנשוך תינוקות (כמו בסיפור של רב). סיבות להתיר: חתולים יכולים גם להועיל: לנקר את הבית (לנקות את הבית משרצים) - תועלת מעשית. או גם להביא הנאה לאדם - תועלת רוחנית. האיסור נלמד מהתוספתא:

"כשם שאין מגדלים בהמה דקה כך אין מגדלים חיה דקה" חתול היא חיה דקה ולכן אסור לגדל חתול! אבל באותה תוספתא ר' ישמעאל מלמד שמותר לגדל חתולים וכן את אותן חיות שאדם זקוק להן לנקר את בית, משום התועלת שהם מביאים.

סיפורים מחז"ל

במסכת בבא קמא דף פ:

...אתא שונרא קטעיה לידא דינוקא. (בא חתול וקטע ידו של ילד)

נפק רב ודרש חתול מותר להורגו ואסור לקיימו ואין בו משום גזל ואין בו משום השב אבידה לבעלים (רב ראה את המקרה ודרש - חתול מותר להורגו...).

בעקבות הסיפור רב אוסר לגדל חתול בגלל שהוא מזיק. ר' שמעון בן אלעזר מקשה עליו מברייתא שבה כתוב במפורש שמותר לגדל חתול. הגמרא עושה אוקימתא ואומרת שאסור לגדל חתול לבן ומותר לגדל חתול שחור (כנראה שהיה ידוע שחתולים לבנים היו עושים נזק). הגמרא דוחה את התירוץ מכיוון ש'החתול של רב' היה שחור. ולכן הגמרא מדייקת יותר

ואומרת שאסור לגדל חתול שחור ממשפחה לבנה (שחור בן לבן בן לבן), אבל מותר לגדל חתול שחור ממשפחה שחורה אפילו שיש במשפחה חתול לבן (שחור בן לבן בן שחור).

היבטים מדעיים

האם חתול באמת יכול להזיק לבני אדם?

במקרה שחתול חש איום או סכנה, הוא יברח או ינסה להבהיל את היצור המאיים באמצעות קולות ותנועות איום, כפעירת פה המלווה בחשיפת שיניים וקול נשיפה חזק, משיכת אוזניים לאחור, קימור חד של הגוף, פרווה סמורה והרמת רגל במטרה לשרוט או להבהיל. יש מקרה אחד בו חתול יכול ממש לתקוף. בן אדם (או כל זר אחר) שנכנס לביתו של החתול ללא 'רשותו'. למרות שבדרך כלל החתול ינסה להפגין כוח ולסלק את הזר ללא מגע ישיר.

הלכה למעשה

הלכה למעשה נראה שאין איסור הלכתי לגדל חתול. כך משתמע מהחיד"א בספרו ברכי יוסף (יו"ד סי' קיז) המדייק מלשון הבית יוסף שמותר לגדל תוכי בבית. וכן עולה מדברי שו"ת יכין ובוועז (חלק ב סי' כה) שמותר לגדל קוף אע"פ שהוא טמא, וכן כתב בספר כף החיים (יו"ד סי' קיז סק"ה) שמותר לגדל עופות ובעלי חיים טמאים לנוי וכדומה. ומכאן לומדים שמותר לגדל גם חתול. (כדברי הרב מנשה ישראל בתשובתו).

הרב אליעזר אלטשולר כותב בתשובתו על השאלה של גידול חתולים שאין איסור לגדל חתולים אבל גם אין חובה לגדלו.

סיכום

עניין גידול חיות וחתולים בפרט הוא שנוי במחלוקת.

המחמירים סומכים על ההלכה שדרש רב ועל התוספתא: "כשם שאין מגדלים חיה דקה כך אין מגדלים חיה דקה" ואוסרים לגדל חתול.

המקילים מסתמכים על ר' ישמעאל באותה תוספתא: "מגדלים כלבים כופרים וחולדות הסנאין וחתולין והקופות דברים המנקרים את הבית".

הלכה למעשה לפי הרב אליעזר אלטשולר שמותר לגדל חתול.

